

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

№ 9 (126) ТРАВЕНЬ

2007

2007 травень № 9 (126)

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Заснований у лютому 1997 року (27)
Свідоцтво про реєстрацію: серія КВ № 3783,
видане Держкомвидавом України 19.04.1999 р.

Друкований орган Луганського національного
педагогічного університету імені Тараса Шевченка
Видавництво ЛНПУ «Альма-матер»

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради
Луганського національного педагогічного університету
імені Тараса Шевченка
(протокол № 7 від 26.01.2007 р.)

Виходить 2 рази на місяць

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор –
проф. Харченко С. Я.

Перший заступник головного
редактора –

проф. Синельникова Л. М.
Заступник головного редактора –
проф. Ужченко В. Д.

Відповідальний секретар –
проф. Галич О. А.

Члени редколегії:
проф. Курило В. С.,
проф. Ваховський Л. Ц.,
проф. Хриков С. М.,
проф. Чиж О. Н.,
проф. Алхімов В. М.,
проф. Гавриш Н. В.

Засновник – Луганський
національний педагогічний університет
імені Тараса Шевченка

Збірник наукових праць, ліцензований
ВАК України за напрямками:
педагогіка, історія, філологія, біологія

(Бюлетень ВАК України. – 1999. – № 4
(12))

Матеріали номера друкуються
мовою оригіналу

Видавництво Луганського національного педагогічного університету
імені Тараса Шевченка «Альма-матер»:
вул. Оборонна, 2, м. Луганськ, 91011. Тел./факс: (0642) 58-03-20.

e-mail: mail@lnpu.edu.ua

© Луганський національний педагогічний університет імені Тараса Шевченка, 2007

EDITORIAL BOARD:

Editor-in-chief –
Prof. Kharchenko S. Y.

First Deputy –
Prof. Sinelnikova L. M.

Deputy –
Prof. Uzhchenko V. D.

Executive secretary –
Prof. Galich O. A.

Editor Board Members:
Prof. Kurylo V. S.,
Prof. Vakhovkiy L. Z.,
Prof. Khrycov E. M.,
Prof. Chig O. N.,
Prof. Alkhimov V. M.,
Prof. Gavrysh N. V.

Founder – Luhansk Taras
Shevchenko National Pedagogical
University

The collection of studies on
Pedagogic, History, Philology, Biology
licensed by the Higher Attestation
Board of Ukraine (HAB)

(Bulletin HAB of Ukraine. – 1999. –
№ 4 (12))

The materials are published in
the original

Авраменко О.
ефективного з

Антонова Е. С.
воспитания во

Гризун Л. Е. І.
модульної стр

Докучаєва В.
інноваційних

Дяченко С. В.
вихователів д
дошкільників

Жесан Р. В., І.
системи дист

Заболотний І.
дидактичний
хвильової оп

Іє О. М., Кра
програмних з

Кіріленко О.
компетентно

Колос В. В., Т
мовного сигн

Копаниця К.
навчання в д

Кошелєв М.
засіб прогно

Крамаренко
майбутніх ін
технологій у

Макаренко І.
самоконтрол

Марцева Л.
акредитації..

Морозова Т.
у контексті п

ЗМІСТ

Авраменко О.В., Шлянчак С.О. Психолого-педагогічні проблеми ефективного застосування НІТ у навчальному процесі.....	6
Антонова Е.С. Становление и развитие идеи гражданского воспитания во Франции	18
Гризун Л.Е. Кібернетичні засади формування концепції проекту модульної структури навчальної дисципліни	24
Докучаєва В.В. Моделювання як ідеальна фаза проектування інноваційних педагогічних систем	30
Дяченко С.В. Змістовно-організаційний аспект підготовки майбутніх вихователів до формування основ комп'ютерної грамотності в дошкільників	35
Жесан Р.В., Котенко Т.М. Дистанційні курси в структурі організації системи дистанційного навчання у ВНЗ	40
Заболотний В.Ф. Демонстраційні комп'ютерні моделі як дидактичний засіб при навчанні методики вивчення хвильової оптики	46
Іє О.М., Крамаренко Т.А., Онопченко С.В. Аналіз педагогічних програмних засобів навчання інформатики	54
Кіріленко О.Г. Вимоги до рівня психолого-педагогічної компетентності викладача ВТУЗу в умовах дистанційного навчання.....	58
Колос В.В., Тихонов Ю.Л. Аналіз параметрів елементарних звуків мовного сигналу, що створюють сприйняття мови.....	66
Копаниця К.В. Ситуаційний підхід до особистісно орієнтованого навчання в дидактичному комп'ютерному середовищі.....	71
Кошелев М.В. Інформаційні комп'ютерні технології як оптимальний засіб прогнозування ефективного навчання	78
Крамаренко Т.А. Сучасний стан та актуальність завдання підготовки майбутніх інженерів-педагогів до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності	85
Макаренко М.Б. Оцінка впливу інтерактивної активності та самоконтролю знань на засвоєння студентами навчального матеріалу...	89
Марцева Л.А. Інформаційні технології в навчанні у ВНЗ I–II рівнів акредитації.....	95
Морозова Т.Ю. Моделювання професійної діяльності ІТ-фахівців у контексті цілей вищої школи.....	100

створюються резерви часу для інформативного поглиблення програмного матеріалу, якіснішого відпрацювання вмінь і навичок, збільшується час для самостійної роботи учня. Як показує досвід, ДКМ сприяють не лише глибокому усвідомленню конкретного питання теми, а й забезпечують умови для засвоєння розділу в цілому.

Література

1. **Головко М.В.** Становлення та напрями вдосконалення методики використання педагогічних програмних засобів з фізики // Наук. зап. КДПУ ім. В.Винниченка. – Вип.66. – 2006. – Ч.1. – С. 46–52.
2. **Програмно-педагогічний засіб «Бібліотека електронних наочностей. Фізика 10-11 класи».**
3. **Заболотний В.Ф., Мислицька Н.А., Сусь Б.А.** Впровадження інформаційних технологій навчання на заняттях з методики викладання фізики // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – Вип. 5: 3б. наук. пр. / Редкол.: І.А.Зязюн (голова) та ін.– К.–Вінниця, – 2004. – С. 476–481.
4. **Бугайов О.І., Головко М.В.** та ін. Орієнтовне поурочне планування навчального матеріалу з фізики у 7–11 класах // Фізика – № 34–36, груд. – 2005.

Summary

This article offers the ways of improvement of methods of forming optics notions while using demonstrational computer models.

УДК 371.671:004

О.М. Іє, Т.А. Крамаренко, С.В. Онопченко

АНАЛІЗ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРОГРАМНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ІНФОРМАТИКИ

Одним з найпродуктивніших напрямків інформатизації суспільства є впровадження різноманітних інформаційних технологій як у сфері національної науково-технічної політики, так і у сфері освіти. Ефективність інформатизації загальноосвітнього навчального закладу, і зокрема інформатизації навчально-виховного процесу, значною мірою залежить від потужності індустрії програмних засобів та інтелектуального потенціалу й професіоналізму їх розробників [1].

У статті надається перелік основних організаційно-педагогічних умов застосування сучасних програмних засобів у навчально-виховному процесі загальноосвітнього навчального закладу, а саме:

- розуміння всіма суб'єктами навчально-виховного процесу ролі й доцільності впровадження програмних засобів навчального призначення;
- володіння персональним комп'ютером на рівні кваліфікованого користувача;
- знання дидактичних можливостей комп'ютера;
- комплексний, системний характер заходів щодо інформатизації навчально-виховного процесу;
- формування інформаційного навчального середовища загальноосвітнього навчального закладу;
- реалізація можливостей диференційованого навчання й використання активних методів організації навчально-пізнавальної діяльності учнів;
- організація взаємодії учасників навчально-виховного процесу з програмними засобами (організаційний, психолого-педагогічний, технологічний, санітарно-гігієнічний та інші аспекти).

Саме ці педагогічні умови прогнозують позитивний результат застосування сучасних програмних засобів і водночас виявляють додаткові проблеми, пов'язані з їх використанням.

Аналіз існуючих програмних засобів, які використовують у закладах освіти, свідчить про недостатній їх змістовий і методичний рівень. Серед факторів, які найбільше спричинили зазначене, можна назвати:

- відсутність централізованої розробки, тиражування й розповсюдження програмних засобів для мережі загальноосвітніх навчальних закладів;
- майже повна відсутність україномовних педагогічних програмних засобів;
- неузгодженість форматів електронних освітніх документів, електронних підручників і посібників, їхніх додатків;
- відсутність державних установ, які займаються апробацією, сертифікацією, накопиченням і тиражуванням програмних засобів навчального призначення.

Досвід використання педагогічних програмних засобів (ППЗ) у навчально-виховному процесі закладів освіти України з урахуванням сфери призначення дозволив відокремити кілька класів ППЗ [2]: операційні системи та професійні програми як предмет вивчення; інструментальні середовища; інформаційно-довідкові програмні засоби з навчальним матеріалом; моделюючі програми; програми контролю знань і тестування; тренажери з розв'язання навчальних задач і вправ; ілюстративні (динамічні плакати); графічні навчально-довідкові системи; системи мультимедіа; ігрові програми.

Обсяг педагогічної інформації, зокрема, урахування вимог навчальної програми з предмета, зумовив поділ існуючих ППЗ з інформатики на окремі групи.

До *першої групи* віднесено педагогічні програмні засоби, що входять до складу програмно-методичних комплектів з інформатики. Їх зміст формується з урахуванням чинних навчальних програм та підручників або посібників з інформатики. До складу програмно-методичного комплексу має включатися навчально-методичне забезпечення, програмне забезпечення та інформаційне забезпечення. Навчально-методичне забезпечення дозволяє організувати процес навчання під керівництвом учителя та самостійне учіння. При цьому друкований підручник або посібник з інформатики залишається головним засобом навчання. Програмне забезпечення доповнює обсяг знань, сприяє їх систематизації та узагальненню; формує певні вміння й навички; діагностує процес навчання й забезпечує зворотній зв'язок; допомагає швидко знайти необхідну інформацію; суттєво економить час під час багаторазових звернень до гіпертекстових повідомлень; одночасно з наданням стислого коментарю показує, розповідає, моделює, демонструє. Прикладом ППЗ, що належить до першої групи, є CD-ROM «Інформатика і інформаційні технології». Він є складовою навчально-методичного комплексу з інформатики (автор Н.Угринович) і його використання розраховано в російськомовних школах[3]. Зазначений ПМК включає:

- Інформатика й інформаційні технології. – Навчальний посібник з ІТ.
- Практикум з інформатики і інформаційних технологій. – Навчальний посібник.
- Викладання курсу «Інформатика і інформаційні технології». – Методичний посібник.
- Програмна і методична підтримка з ІТ. – Комп'ютерний практикум на CD-ROM.

Другу групу складають педагогічні програмні засоби, що містять навчальний матеріал, зміст і послідовність викладання якого не узгоджено з чинними навчальними програмами. Вони не входять до складу програмно-методичних комплектів і на ринку програмних засобів представлені як автономні спеціалізовані засоби навчання. Прикладом ППЗ, що належить до другої групи, є CD-ROM «Шкільний курс Інформатики – 2000». Зазначений ППЗ включає [4]:

1. Повний шкільний курс інформатики.
2. Колекція рефератів.
3. Вивчення Word 2000.
4. Unix V. 5.29.
5. Вивчаємо структуру x 86.
6. Підручник з Windows.
7. Вивчення Pascal.

8. В CD-
другої гру
включає [5]
інформатик
для ділових
До
розроблено
вільно пош
невеликі за
обмеженим
Дис
поступово
школі не
технології
багатофунк
професійно
підвищення
Авт
2 клас» в
опанування
пристроями
Здійснення
інформатик

програ
Зав
налагоджен

8. Вивчення нейронних мереж.

CD-ROM «Інформатики в Україні» можна теж віднести до другої групи педагогічних програмних засобів. Зазначений ППЗ включає [5] такі розділи: становлення й розвиток досліджень з інформатики, інформаційні технології, приклади інформаційних систем для ділових процесів і менеджменту, програмні засоби та ін.

До *третьої групи* віднесено педагогічні програмні засоби, які розроблено (в основному) вчителями-ентузіастами або ж їх учнями та які вільно поширюються у загальноосвітніх навчальних закладах. Такі ППЗ невеликі за обсягом, мають просту (порівняно) структуру і є досить обмеженими функціонально.

Дискусії щодо місця навчання інформатики в початковій школі поступово приводять їх учасників до розуміння того, що в початковій школі не може бути навчання, власне, інформатики. Інформаційні технології мають інтегруватися в усі без винятку предмети і стати дієвим багатофункціональним засобом навчальної діяльності учня та професійної діяльності вчителя й стати узагальненим каталізатором підвищення ефективності всього навчального процесу.

Авторам експериментального курсу «Сходинки до інформатики. 2 клас» вдалося реалізувати в цікавій, ігровій формі поступове опанування учнями комп'ютерної техніки, набуття навичок користування пристроями введення-виведення, елементами управління тощо. Здійснення запуску потрібної програми з набору «Сходинки до інформатики. 2 клас» відбувається за допомогою оболонки (рис. 1).

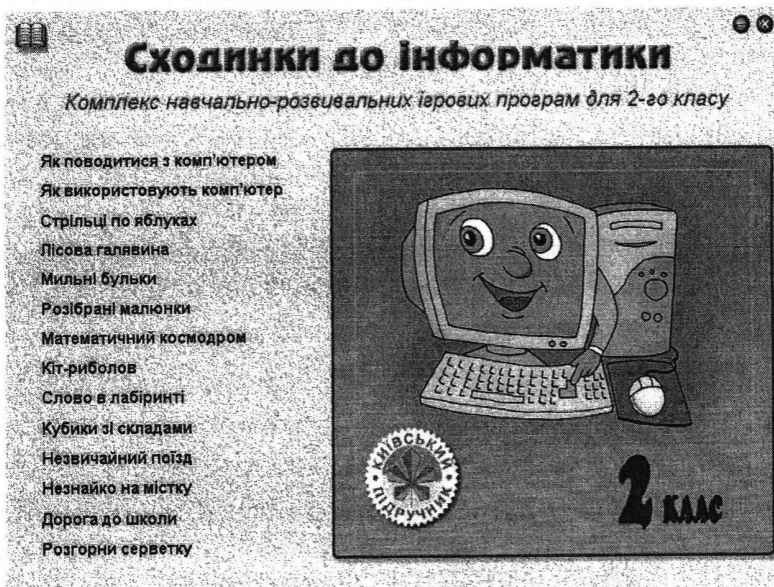

Рис. 1. Зовнішній вигляд керуючої оболонки набору програмного забезпечення «Сходинки до інформатики. 2 клас»

Завдяки реалізованим авторами широким можливостям щодо налагодження програм, комплекс «Сходинки до інформатики. 2 клас»

може використовуватись творчими вчителями для комп'ютерної підтримки майже всіх навчальних предметів 2-го класу початкової школи, а також застосовуватись на уроках у 3-му та 4-му класах. Проте, не можна зловживати використанням комп'ютерної техніки на уроках у початковій школі, оскільки багатьма навичками, такими, як різьблення, ліплення тощо, не можна оволодіти лише за допомогою прикладного програмного забезпечення. Крім того, слід пам'ятати про численні обмежуючі фактори психологічного, фізіологічного та вікового характеру, які впливають на структуру та зміст уроку з комп'ютерною підтримкою.

Таким чином, інформатизація навчально-пізнавальної діяльності шляхом упровадження комп'ютерно-орієнтованих технологій навчання – один з важливих напрямів реалізації державної освітньої парадигми, а саме перехід з прагматичних узкоспеціалізованих цілей на придбання узагальнених знань; з історичного контексту становлення наукового знання на сучасне уявлення структури й цілісності змісту науки інформатики.

Література

1. **Образование и информатика:** Материалы междунар. конгресса ЮНЕСКО. – М., 1996.
2. **Громко Д.** Вычислительная техника на уроках в школе. – М., 2000.
3. **Угринович Н.** Информатика и информационные технологии. – CD-ROM. – 2000.
4. **Школьный курс информатики.** – CD-ROM. – 2001.
5. **Информатика в Україні.** – CD-ROM. – 2001.

Summary

The list of basic organizationally-pedagogical terms of application of modern programmatic facilities of studies informatics in the educational-educating process of general educational establishment is given in the article.

Work contains the analysis of existent programmatic facilities of studies informatics which use in establishments of education.

УДК 378.147

О.Г. Кіріленко

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВТУЗУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Зміни в політичних, економічних і соціальних сферах України в умовах вступу до Європейського суспільства диктують нові вимоги до вищої технічної школи й до рівня компетентності викладача, зокрема.

Система освіти покоління ін прогресу су розвитку осо усього життя зростаючий знань.

Розв основою, зав безупинного дистанційне освітніх зав розвиток, од організації д залежить ефе

В у педагогічної навчання; (проектувани координація педагогічно взаємодії в професійної розробка ви технічного н

Нин використову компетентні пов'язують: спільність п зміною осві міжнародно (В.Буряк [1] Н.Кузьміна А.Хуторські мотиваційні діяльності (наявність п

Осн компетенцій виділяє в забезпечую здоров'язбе знань, гр саморозвит